

STUDIUM PŘÍRODNÍCH RIZIK A HAZARDŮ

Základní pojmy

Hazard (hazards) - přírodní nebo člověkem podmíněný proces, který představuje možné ohrožení pro lidskou společnost.

Riziko (risk) - pravděpodobnost, že nastane událost, kterou hazard představuje.

Katastrofa - vlastní uskutečnění rizika, při kterém je usmrcena, zraněna nebo negativně ovlivněna velká část obyvatelstva.

Zranitelnost (vulnerability) - rozmezí, ve kterém je daný proces společností tolerován bez toho, aniž by byl považován za riziko.

- **přírodní hazardy** (natural hazard) = geomorfologické jevy s velkou intenzitou, které se střetávají s lidskou společností
 - pouze přirozená příčina a nebyla ovlivněny činností člověka
 - zcela přírodní hazardy vůbec neexistují - většina hazardů má hybridní povahu
 - rozsah povodně je sice podmíněn klimatickými podmínkami, na jeho velikost má ale vliv i charakter využívání krajiny, odlesňování apod.
 - zdůraznění převládající přirozené povahy hazardů oproti těm, které jsou jasně lidského původu (např. průmyslové nehody)
- **environmentální hazardy** - extrémní přírodních procesů
 - typy hazardů od přírodních, přes technologické až po sociální (odrizika zemětřesení, přes průmyslové nehody až po kriminalitu)
 - rychlé události (sopečná erupce) - dlouhodobé procesy (acidifikace vod)
 - v užším pohledu - rychlé události, které přímo ohrožují:
 1. obyvatelstvo - úmrtí, zranění, nemoci, stres;
 2. majetek - ničení majetku, ekonomické ztráty;
 3. životní prostředí - škody na fauně a flóře, znečištění, estetické ztráty
- **technologický hazard**
 - souvisí s rozvojem průmyslu a rozšířením nových technologií.
 - čistě antropogenně generovaný hazard
 - riziko různých průmyslových nehod (únik toxických látek, požáry rafinerií...)
 - vzhledem k velké rizikovosti nových technologií a rychlému rozvoji průmyslu začíná člověk považovat tyto hazardy za "normální" ve stejném smyslu jako považuje přírodní hazardy za běžnou součást geofyzikálních procesů

Klasifikace environmentálních hazardů

1. Atmosférické hazardy - extrémní teploty a srážkové úhrny, tropické cyklóny, atd.;
2. Hydrologické hazardy - povodně, tsunami, sucha (nedostatek srážek), atd.;
3. Geologické hazardy - svahové pohyby, zemětřesení, vulkanismus, atd.;
4. Biologické hazardy - epidemie (lidí, zvířat, rostlin), požáry, atd.;
5. Technologické hazardy - průmyslové nehody, nukleární hrozba, atd.

Přehled environmentálních hazardů

- a) vulkanismus
- b) zemětřesení
- c) sesuvy

- d) eroze
- e) tsunami
- f) požáry
- g) tornáda, smrště, vichřice a húlavy
- h) hurikány
- i) sucha - desertifikace
- j) sníh, mráz a námraza
- k) povodně,
- l) globální oteplování
- m) mlha
- n) impakty
- o) biohazardy

